

Delårsrapport 2. kvartal 2018

SpareBank 1 Forsikring AS

SpareBank 1 Forsikring AS

Styrets beretning per 2. kvartal 2018

SpareBank 1 Forsikring AS oppnådde et totalresultat på 245,1 mill. kroner per andre kvartal 2018. Forvaltningskapitalen økte med 6,0 % siden årsskiftet til 58,0 mrd. kroner. Premieinntektene økte med 31,0 % i forhold til samme tid i fjor.

Hovedtall fra regnskapet

Resultat

Selskapets resultat før skatt ble 320,4 mill. kroner etter andre kvartal 2018, mot 322,4 mill. kroner etter andre kvartal 2017. Resultatet etter skatt ble 245,1 mill. kroner, mot 246,0 mill. kroner forrige år. Finans-, risiko- og administrasjonsresultatene ble alle forbedret i forhold til fjoråret.

Premieinntekter

Brutto premieinntekter eksklusive tilflyttet kapital ble 3.489 mill. kroner etter andre kvartal 2018, mot 3.064 mill. kroner etter andre kvartal forrige år. Dette tilsvarte en økning på 13,9 %.

Overføring av premiereserve fra andre selskaper utgjorde 1.654 mill. kroner ved utgangen av andre kvartal 2018, mot 891 mill. kroner på samme tidspunkt i fjor.

Fordeling av premieinntekter:

Beløp i mill. kroner	Per 30.06.18	Per 30.06.17
<u>Tradisjonell forsikring:</u>		
Individuelle pensjonsforsikringer	267	247
Individuelle kapitalforsikringer	418	391
Ulykkesforsikringer	170	162
Gruppelivsforsikringer	409	402
Kollektive rente- og pensjonsforsikringer	359	448
<u>Forsikring med investeringsvalg:</u>		
Individuelle pensjonsforsikringer	76	20
Individuelle kapitalforsikringer	187	128
Kollektive rente- og pensjonsforsikringer	1.603	1.266
Sum brutto forfalte premieinntekter	3.489	3.064
Overførte premiereserver	1.654	891
Avgitt gjenforsikringspremie	-102	-106
Premieinntekter for egen regning	5.041	3.849

Forvaltningskapital

Selskapets forvaltningskapital steg med 3.279 mill. kroner siden årets begynnelse og var 57.960 mill. kroner per 30. juni 2018. Dette tilsvarte en økning på 6,0 % fra årsskiftet. Endringen skyldtes hovedsakelig økning i forsikringsforpliktelsene.

Finansielle eiendeler

SpareBank 1 Forsikring AS plasserer forvaltningskapitalen i aksjefond, obligasjons- og pengemarkedsfond, rentebærende papirer og eiendommer. Selskapet benytter i begrenset grad andre finansielle instrumenter. De finansielle eiendelene er delt inn i seks porteføljer. Selskapets kapital forvaltes i en egen selskapsportefølje. Forvaltningen av kundemidlene knyttet til individuelle spareforsikringer solgt før 1. januar 2008 forvaltes i en adskilt kollektivportefølje. Fripoliser med høye krav til årlig avkastning forvaltes også i en egen adskilt kollektivportefølje, mens de øvrige fripolisene forvaltes i en adskilt kollektivportefølje sammen med kundemidlene tilhørende ytelsespensjon. I den ordinære kollektivporteføljen forvaltes midlene til øvrige produkter med kontraktsfastsatte forpliktelser. Den sjettede porteføljen er eiendelene knyttet til livsforsikring med investeringsvalg. En betydelig andel av plasseringene i kollektivporteføljene er i eiendom og obligasjoner som måles til amortisert kost i regnskapet. I kollektivporteføljene samlet har selskapet en aksjeandel på 13,6 %. Styring av forvaltningskapitalen skjer gjennom en modell der selskapets finansielle eksponering vurderes samlet.

Fordelingen av selskapets finansielle eiendeler mellom kollektivporteføljer og aktivaklasser per 30.06.18:

Prosent fordeling Finansielle eiendeler	Gammel individual bestand	Fripoliser og ytelses- pensjon	Fripoliser med høye krav til avkastning
Obligasjoner til amortisert kost	39,3	40,6	44,2
Obligasjoner til virkelig verdi	23,5	25,7	22,5
Eiendom	19,5	18,7	18,8
Aksjer og andeler	16,8	14,2	13,8
Andre eiendeler	0,9	0,8	0,7
Sum eiendeler	100,0	100,0	100,0

Fordelingen av finansielle eiendeler mellom aktivaklasser i den ordinære kollektivporteføljen og selskapsporteføljen per 30.06.18:

Prosent fordeling, Finansielle eiendeler	Ordinær bestand	Selskaps- portefølje
Obligasjoner til amortisert kost	30,0	21,7
Obligasjoner til virkelig verdi	40,4	50,8
Eiendom	17,4	17,8
Aksjer og andeler	11,3	0,0
Andre eiendeler	0,9	9,7
Sum eiendeler	100,0	100,0

Eiendomsporteføljen består i hovedsak av kontor-eiendommer konsentrert til sentrale deler av Oslo. Verdien av eiendoms-investeringene ble i andre kvartal 2018 oppregulert med 133,8 mill. kroner, som tilsvarte 2,6 % av bokført verdi.

Avkastningen i selskapsporteføljen var 1,1 % per 30. juni 2018, mens verdjustert avkastning i de fire kollektivporteføljene for ordinær bestand, fripoliser og ytelsespensjon, fripoliser med høye krav til avkastning og gammel individual bestand var henholdsvis 1,7 %, 1,9 %, 1,9 % og 1,8 %. Bokført avkastning i disse porteføljene ble henholdsvis 2,1 %, 2,3 %, 2,2 % og 2,3 %.

Kursreguleringsfondet i kollektivporteføljene utgjorde 2.188 mill. kroner ved utgangen av andre kvartal 2018, mot 2.287 mill. kroner ved utgangen av 2017. Av

fondet per 30. juni tilhørte 547,2 mill. kroner den ordinære kollektivporteføljen, 736,2 mill. kroner tilhørte porteføljen til fripoliser og ytelsespensjon, 394,4 mill. kroner tilhørte porteføljen til fripoliser med høye krav til avkastning og 510,1 mill. kroner tilhørte porteføljen til gamle individuelle spareforsikringer.

Eiendeler og avkastning i livsforsikring med investeringsvalg

Netto finansielle eiendeler knyttet til forsikringer med investeringsvalg utgjorde 28.193 mill. kroner per 30. juni 2018. Midlene fordelte seg med 59,6 % i aksjefond, 28,0 % i obligasjonsfond, og 12,4 % i pengeomæringsfond.

Selskapet tilbyr ulike investeringsprofiler. Innen bedriftsmarkedet hadde fondsporteføljen "100 % aksjer" en avkastning ved utgangen av andre kvartal 2018 på 3,4 %. Investeringsprofilene "Offensiv", "Moderat" og "Forsiktig" ga avkastning på 2,6 %, 1,8 % og 1,0 %. Avkastningen er eksklusive forvaltningskostnad.

Innen privatmarkedet oppnådde fondsporteføljen "100 % aksjer" en avkastning på 2,6 %. Investeringsprofilene "Offensiv", "Moderat" og "Forsiktig" ga avkastning på 2,0 %, 1,3 % og 0,7 %. Avkastningen er inklusive forvaltningskostnad.

Forsikringsmessige avsetninger

De samlede forsikringsmessige avsetningene for livsforsikringer med kontraktsfastsatte forpliktelser var 23.356 mill. kroner ved utgangen av andre kvartal 2018, mot 22.864 mill. kroner ved årsskiftet. Dette tilsvarte en økning på 2,2 %.

De forsikringsmessige avsetningene for livsforsikringer med særskilt investeringsportefølje utgjorde 28.010 mill. kroner per 30. juni 2018, mot 24.894 mill. kroner ved årsskiftet. Dette tilsvarte en økning på 12,5 %.

Erstatninger

Brutto utbetalte erstatninger ble 1.226 mill. kroner etter andre kvartal 2018, en økning på 91 mill. kroner i forhold til samme tidspunkt i fjor. Overføring av forsikringsfond til andre selskaper utgjorde 388 mill. kroner, mot 476 mill. kroner forrige år.

Driftskostnader

De forsikringsrelaterte driftskostnadene eksklusiv mottatt gjenforsikringsprovisjon utgjorde 531,4 mill. kroner etter andre kvartal 2018, mot 544,4 mill. kroner på samme tid forrige år. Provisjonskostnadene utgjorde 181,1 mill. kroner, en reduksjon på 4,2 mill. kroner fra året før.

Driftskostnadene eksklusive provisjoner utgjorde 350,2 mill. kroner etter andre kvartal 2018, mot 359,1 mill. kroner på samme tid forrige år. Personalkostnader økte med 11,9 mill. kroner. Forvaltningskostnader knyttet til finansielle eiendeler økte med 3,2 mill. kroner. Avskrivningskostnadene var 6,6 mill. kroner lavere.

Salgsutvikling

Salg av arbeidsledighetsforsikring ble stanset i begynnelsen av 2017. Selskapets salgsvolumer for øvrige risikoprodukter i personmarkedet var på samme nivå etter andre kvartal 2018 som forrige år.

For innskuddspensjonsforsikringer og hybridpensjon i bedriftsmarkedet var det en reduksjon i salgsvolumene i forhold til samme periode i 2017.

Skattemessige forhold

Skattekostnaden ved utløpet av andre kvartal 2018 ble 75,3 mill. kroner (23,5 %). Hovedårsaken til avvik i selskapets skattekostnad sammenlignet med en normalskattesats for finansforetak på 25 % var beregnet effekt av fritaksmetoden for aksjerelaterte investeringer hvor inntekten tilfaller selskapet.

Resultatanalyse

Resultatanalyse:

Beløp i mill. kroner	30.06.18	30.06.17
Risikoresultat	196,5	159,4
Administrasjonsresultat	14,3	-15,9
Avkastningsresultat	241,3	167,2
Vederlag for rentegaranti	11,1	15,9
Resultat til fordeling	463,2	326,6

Netto risikoresultat utgjorde 196,5 mill. kroner etter andre kvartal 2018, mot 159,5 mill. kroner til samme tidspunkt i fjor. Det var særlig resultatene fra fripoliser og gruppelivsforsikringer som ga bedre resultat enn forrige år, mens individuell uførepensjon ga svakere resultat.

Administrasjonsresultatet ble redusert med 13,2 mill. kroner gjennom effekter knyttet til reassuransse. For øvrig var resultatet 43,4 mill. kroner bedre sammenlignet med samme tidspunkt i fjor.

Netto renteresultat (finansinntekter i kundeporteføljene redusert med garantert avkastning) ble 241,3 mill. kroner, mot 167,2 mill. kroner året før. Bedringen i renteresultatet skyldtes hovedsakelig høyere netto realiserte gevinster og større oppregulering av verdiene av eiendomsinvesteringene. Vederlaget for rentegarantien utgjorde 11,1 mill. kroner, mot 15,9 mill. kroner til samme tidspunkt i fjor. Nedgangen ble forårsaket av en lavere bestand innen forsikringer med garantert avkastning hvor det innkreves et slikt vederlag.

Kapitalforhold og soliditet

Selskapet anses å være godt kapitalisert sett opp mot de regulatoriske kravene i Solvens II regelverket. Foreløpige beregninger viser at selskapets solvensmargin uten bruk av overgangsregler er 171 % per 30. juni 2018, sammenlignet med 167 % ved årsskiftet.

Styret anser at selskapets forretningsmessige eksponering er godt tilpasset dets risikoevne.

Organisatoriske forhold

SpareBank 1 Forsikring AS er et heleiet datterselskap av SpareBank 1 Gruppen AS. Holdingselskapet fokuserer på styring og kontroll av datterselskapene. Støttetjenester innen områdene juridisk, økonomi, kommunikasjon og personal er organisatorisk lagt til SpareBank 1 Forsikring AS. Støttetjenester innen IT-området blir kjøpt fra SpareBank 1 Bank-samarbeidet DA.

Den 20. juni 2018 inngikk SpareBank 1 Gruppen AS og DNB ASA en intensjonsavtale om å slå sammen sine skadeforsikringsvirksomheter. Sammenslåingen vil skje ved at DNB Forsikring AS fusjonerer med SpareBank 1 Skadeforsikring AS. Det vurderes om enkelte personrisikoforsikringer skal overføres fra SpareBank 1 Forsikring AS til SpareBank 1 Skadeforsikring AS forut for fusjonen. Selskapet vil fortsatt være et datterselskap i SpareBank 1 Gruppen AS. Fusjonen skal etter planen gjennomføres 1. januar 2019, forutsatt godkjenning fra myndighetene.

Fremtidsutsikter

Økt fokus på pensjon forventes å gi langsiktig vekst i markedet for både trygghetsprodukter og pensjons-sparing. Et helhetlig forsikringstilbud, samarbeidet med LO og SpareBank 1 bankenes distribusjonsnett, gir et godt utgangspunkt for fortsatt økt forretningsvolum.

SpareBank 1 Forsikring AS er markedsleder med flest antall kunder innen individuell risikoforsikring. Det er fortsatt et udekket behov for individuell risikoforsikring i markedet og selskapet forventer videre lønnsom vekst. I 2018 satser selskapet ytterligere på nysalg, mersalg og kryssalg av forsikring til SpareBank 1 bankkunder, LO-medlemmer og eksisterende forsikringskunder. Gjennom automatisering av låneprosessen vil nå alle kunder som ønsker det få tilbud om livsforsikring ved etablering av boliglån i bankene.

Kundenes bruk av digitale løsninger øker sterkt. SpareBank 1 Forsikring AS har digitale kjøpsløsninger for sine hovedprodukter. Det er stort fokus på å sikre gode kundeopplevelser gjennom løsninger som er enkle, gjenkjennbare på tvers av flater (mobil, brett, PC) og tilpasset kundens forskjellige behov. Et eksempel på dette er det sterkt voksende salget av individuelle spareprodukter med investeringsvalg.

SpareBank 1 Forsikring er ved siden av Storebrand markedets eneste tilbyder av ny tjenestepensjon (hybrid). Det er en økende interesse for produktet både fra virksomheter som har privat ytelsespensjon og fra virksomheter som har offentlig tjenestepensjon. Det er åpnet for overgang til hybridpensjon for konkurranseutsatte kommunale og interkommunale bedrifter.

SpareBank 1 Forsikring har tatt en ledende posisjon i hybridpensjonsmarkedet med en markedsandel på ca. 2/3 målt i årlig sparepremie. Selskapet er gjennom sin satsing på produktet og med sin unike distribusjonskraft godt posisjonert for å opprettholde sin rolle som markedsleder fremover.

SpareBank 1 Forsikring gikk fra 7,9 % markedsandel i 2016 til 9,4 % i 2017 på innskuddspensjon. For innskuddspensjon og hybridpensjon sett under ett økte markedsandelen fra 8,9 % i 2016 til 10,7 % i 2017. Selskapet har gitt sine tjenestepensjonskunder landets beste avkastning de siste årene og har landets mest fornøyde tjenestepensjonskunder. Selskapet har lykkes med sin satsing på store kunder. Bankene som salgskanal i tillegg til økt oppmerksomhet fra meglere gjør at selskapet forventer fortsatt god vekst i pensjonsmarkedet fremover.

Finansdepartementet har sendt på høring et forslag om Egen pensjonskonto ved at pensjonskapitalbevis (rettigheter fra medlemskap i tidligere innskuddspensjonsordninger) flyttes sammen med nåværende innskuddspensjonsmidler. Hensikten er at den enkelte skal få en bedre oversikt over pensjonsmidlene og sparte kostnader ved færre pensjonskontoer. Det forventes at Egen pensjonskonto blir vedtatt i løpet av 2018. Gjennomføringen kan ta noe tid dersom den blir

mer individualisert, ved at den enkelte kan velge sin egen pensjonsleverandør. SpareBank 1 ser offensivt på forslaget både dersom innskuddsordningene fortsetter som en kollektiv variant som i dag, eller om den blir mer individualisert, eventuelt samlet i brede pensjonsordninger.

Sterk premieøkning som følge av redusert beregningsrente og økte priser ved lengre levealder har ført til overgang fra ytelsespensjon til innskudds- eller hybridpensjon.

Ny skattefavoredert individuell pensjonssparing, IPS, ble innført fra 1. november 2017. Slike avtaler kan inngås med bank, livsforsikringsforetak, pensjonsforetak, verdipapir-foretak eller forvaltningsselskap for verdipapirfond. Etter noen måneder med IPS-salg var SpareBank 1 Forsikring nest størst i forsikringsmarkedet med en markedsandel på 20,3 %, kun slått av Storebrand. (DNB har ikke et forsikringsprodukt). Når det gjelder salget av IPS og Pensjonskonto er det selskapets gode kjøpsløsninger som er årsaken til at kundene starter pensjonsavtaler

på egen hånd. De finner som regel inspirasjon til dette på bankenes sider og kommer derifra enkelt over i kjøpsløsningen. Selskapet forventer derfor god vekst også innenfor disse produktene fremover.

Ny skattefavoredert individuell pensjonssparing er et pensjonsprodukt som passer godt sammen med selskapets tjenestepensjonsprodukter, og vil for mange av medlemmene i tjenestepensjon være et godt supplement til det de får fra arbeidsgiver. SpareBank 1 Forsikring forventer at mange av selskapets bedriftskunder ønsker å informere sine ansatte om denne tilleggsmuligheten og vil legge til rette for det.

SpareBank 1 Forsikring AS anses å være godt posisjonert i forhold til det fremtidige pensjonsmarkedet. Selskapet har gode resultater fra rene risikoprodukter og det er fokus på lønnsomhet i selskapet. Gjennom den kapital-forvaltningsstrategien som er fulgt sikter selskapet mot å gi langsiktig stabil avkastning til kunder og eier.

Oslo, 6. august 2018

Styret i SpareBank 1 Forsikring AS

RESULTATREGNSKAP

Beløp i 1000 kr.		Pr. 30.06.2018	Pr. 30.06.2017	31.12.2017
1.1	Forfalte premier, brutto	3 488 552	3 063 774	6 236 781
1.2	Avgitte gjenforsikringspremier	-101 516	-105 658	-211 110
1.3	Overføring av premiereserve og pensjonskapital mv. fra andre forsikringsforetak	1 653 954	891 200	1 615 961
1	SUM PREMIEINNETEKTER FOR EGEN REGNING	5 040 990	3 849 316	7 641 632
2.1	Inntekter fra investeringer i datterforetak (eiendomsselskap)	193 941	131 097	606 778
2.2	Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler	213 304	209 523	518 914
2.4	Verdiendringer på investeringer	-99 043	280 160	394 575
2.5	Realisert gevinst og tap på investeringer	92 374	67 687	151 599
2	SUM NETTO INNETEKTER FRA INVESTERINGER I KOLLEKTIVPORTEFØLJEN	400 576	688 467	1 671 866
3.2	Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler	2 033	120 015	326 843
3.4	Verdiendringer på investeringer	78 969	839 597	1 489 488
3.5	Realisert gevinst og tap på investeringer	294 196	261 272	661 640
3	SUM NETTO INNETEKTER FRA INVESTERINGER I INVESTERINGSVALGPORTEFØLJEN	375 198	1 220 884	2 477 971
4	ANDRE FORSIKRINGSRELATERTE INNETEKTER	71 553	62 769	125 171
5.1.1	Utbetalte erstatninger, brutto	-1 225 769	-1 134 852	-2 268 306
5.1.2	Gjenforsikringsandel av utbetalte erstatninger	74 093	54 225	132 746
5.1	Utbetalte erstatninger	-1 151 676	-1 080 627	-2 135 560
5.2	Overf. av premiereserve og pensjonskapital mv. til andre forsikringsforetak	-388 014	-476 182	-731 919
5	SUM ERSTATNINGER FOR EGEN REGNING	-1 539 690	-1 556 809	-2 867 479
6.1.1	Endring i premiereserve mv., brutto	-436 250	-481 805	-786 526
6.1.2	Endring i gjenforsikringsandel av premiereserven mv.	19 977	10 214	28 156
6.1	Endring i premiereserve mv.	-416 273	-471 591	-758 370
6.2	Endring i tilleggsavsetninger	31 253	23 851	-219 004
6.3	Endring i kursreguleringsfond	99 043	-280 160	-394 575
6.4	Endring i premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.	-1 943	-2 038	-2 509
6.6	Overføring av tilleggsavsetninger fra andre forsikringsforetak	3 758		
6	RESULTATFØRTE ENDRINGER I FORSIKRINGSFORPLIKTELSE - KONTRAKTSFASTSATTE FORPLIKTELSE	-284 162	-729 938	-1 374 458
7.1	Endring i pensjonskapital mv.	-3 072 987	-2 661 717	-5 740 003
7.3	Endring i premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.	-4 132	-18 213	-35 292
7	RESULTATFØRTE ENDRINGER I FORSIKRINGSFORPLIKTELSE - SÆRSKILT INVESTERINGSPORTEFØLJE	-3 077 119	-2 679 930	-5 775 295
8.1	Overskudd på avkastningsresultatet	-164 817	-93 730	-268 680
8.2	Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene	-19 081	-13 532	-20 530
8	SUM MIDLER TILORDNET FORSIKRINGSKONTRAKTENE - KONTRAKTSFASTSATTE FORPLIKTELSE	-183 898	-107 262	-289 210
9.1	Forvaltningskostnader	-32 857	-30 031	-62 129
9.2	Salgskostnader	-266 374	-267 768	-542 297
9.4	Forsikringsrelaterede administrasjonskostnader (inkl. provisjoner for mottatt gjenforsikring)	-232 128	-246 625	-464 257
9.5	- Gjenforsikringsprovisjoner og gevinstandeler	8 327	21 758	42 134
9	SUM FORSIKRINGSRELATERTE DRIFTSKOSTNADER	-523 032	-522 666	-1 026 549
10	ANDRE FORSIKRINGSRELATERTE KOSTNADER	-4 000	-5 500	-11 018
11	RESULTAT AV TEKNISK REGNSKAP	276 416	219 331	572 631

12.1	Inntekter fra investeringer i datterforetak (eiendomsselskap)	47 511	33 883	156 937
12.2	Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler	51 584	48 021	109 703
12.4	Verdiendringer på investeringer	-43 671	50 875	-17 196
12.5	Realisert gevinst og tap på investeringer	12 619	-6 602	60 172
	SUM NETTO INNTEKTER FRA INVESTERINGER I			
12	SELKAPSPORTEFØLJEN	68 043	126 177	309 616
13	ANDRE INNTEKTER	1 306	794	1 630
14.1	Forvaltningskostnader	-3 254	-2 172	-4 286
14.2	Andre kostnader	-22 159	-31 673	-54 031
	FORVALTNINGSKOSTNADER OG ANDRE KOSTNADER KNYTTET TIL			
14	SELKAPSPORTEFØLJEN	-25 413	-33 845	-58 317
15	RESULTAT AV IKKE-TEKNISK REGNSKAP	43 936	93 126	252 929
16	RESULTAT FØR SKATTEKOSTNAD	320 352	312 457	825 560
17	SKATTEKOSTNADER	-75 274	-73 865	-161 693
18	RESULTAT FØR ANDRE RESULTATKOMPONENTER	245 078	238 592	663 867
19.3	Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesbaserte pensjonsordninger - ytelser til ansatte		9 932	9 932
19.5	Gvinster og tap på finansielle eiendeler tilgjengelig for salg			49
19.9	Skatt på andre resultatkomponenter		-2 483	-2 483
19	ANDRE RESULTATKOMPONENTER		7 449	7 498
20	TOTALRESULTAT	245 078	246 041	671 365

BALANSE- EIENDELER

Beløp i 1000 kroner.		Pr. 30.06.2018	Pr. 30.06.2017	31.12.2017
EIENDELER				
1.2	Andre immaterielle eiendeler	127 501	146 431	137 035
1	SUM IMMATERIELLE EIENDELER	127 501	146 431	137 035
2.1.1	Investerings eiendommer	1 592	1 604	1 605
2.1	Bygninger og andre faste eiendommer	1 592	1 604	1 605
2.2.1	Aksjer og andeler i datterforetak (eiendomsselskap)	1 023 011	920 501	1 068 648
2.2.2	Fordringer på datterforetak (eiendomsselskap)	130 000	40 000	70 133
2.2	Datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	1 153 011	960 501	1 138 781
2.3.1	Investeringer som holdes til forfall	128 866	140 389	141 255
2.3.2	Utlån og fordringer	1 117 980	974 140	1 004 575
2.3	Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost	1 246 846	1 114 529	1 145 830
2.4.1	Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	527	1 278	527
2.4.2	Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkast.	2 878 651	3 367 857	3 332 406
2.4.4	Finansielle derivater	682	-	9 293
2.4.5	Andre finansielle eiendeler	475 292	147 716	503 478
2.4	Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	3 355 152	3 516 851	3 845 704
2	SUM INVESTERINGER	5 756 601	5 593 485	6 131 920
3.1	Fordringer i forbindelse med direkte forretninger	77 538	144 716	74 443
3.3	Andre fordringer	25 802	75 076	52 081
3	SUM FORDRINGER	103 340	219 792	126 524
4.1	Anlegg og utstyr	57 637	73 187	65 128
4.2	Kasse, bank	287 953	220 431	308 763
4.4	Andre eiendeler betegnet etter sin art	7 064	5 557	7 309
4	SUM ANDRE EIENDELER	352 654	299 175	381 200
5.3	Andre forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	19	10 341	21 202
	SUM FORSKUDDSBETALTE KOSTNADER OG OPPTJENTE			
5	IKKE MOTTATTE INNTEKTER	19	10 341	21 202
	SUM EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN	6 340 115	6 269 224	6 797 881
6.1.1	Investerings eiendommer	993	981	981
6.1	Bygninger og andre faste eiendommer	993	981	981
6.2.1	Aksjer og andeler i datterforetak (eiendomsselskap)	4 220 512	3 578 526	4 051 509
6.2	Datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	4 220 512	3 578 526	4 051 509
6.3.1	Investeringer som holdes til forfall	1 101 133	1 412 870	1 429 494
6.3.2	Utlån og fordringer	7 486 860	6 411 625	6 830 153
6.3	Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost	8 587 993	7 824 495	8 259 647
6.4.1	Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	3 155 744	2 923 703	3 133 311
6.4.2	Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkast.	6 867 334	7 244 181	6 975 733
6.4.4	Finansielle derivater	7 446	23 801	28 559
6.4.5	Andre finansielle eiendeler	136 824	70 135	-10 448
6.4	Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	10 167 348	10 261 820	10 127 155
6	SUM INVESTERINGER I KOLLEKTIVPORTEFØLJEN	22 976 846	21 665 822	22 439 292
	GJENFORSIKRINGSANDEL AV FORSIKRINGSFORPLIKTELSE			
7	i KOLLEKTIVPORTEFØLJEN	449 758	425 458	443 400
8.4.1	Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	16 809 407	12 525 384	14 740 538
8.4.2	Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkast.	11 273 912	9 169 839	10 101 294
8.4.4	Finansielle derivater	-	55 785	-
8.4.5	Andre finansielle eiendeler	109 761	51 559	158 547
8.4	Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	28 193 080	21 802 567	25 000 379
8	SUM INVESTERINGER I INVESTERINGSVALGPORTEFØLJEN	28 193 080	21 802 567	25 000 379
	SUM EIENDELER	57 959 799	50 163 071	54 680 952

BALANSE – EGENKAPITAL OG GJELD

EGENKAPITAL OG GJELD		Pr. 30.06.2018	Pr. 30.06.2017	31.12.2017
10.1	Selskapskapital	348 400	348 400	348 400
10.2	Overkurs	481 500	481 500	481 500
10.4	Annen innskutt egenkapital	1 872 841	1 661 288	1 866 133
10	SUM INNSKUTT EGENKAPITAL	2 702 741	2 491 188	2 696 033
11.1.3	Risikoutjevningfond	61 810	36 554	41 637
11.1	Sum Fond	61 810	36 554	41 637
11.2	Annen opptjent egenkapital	1 056 687	1 292 907	836 936
11	SUM OPPTJENT EGENKAPITAL	1 118 497	1 329 461	878 573
12.3	Annen ansvarlig lånekapital	1 000 000	1 000 000	1 000 000
12	SUM ANSVARLIG LÅNEKAPITAL	1 000 000	1 000 000	1 000 000
13.1	Premiereserve	19 815 661	18 884 761	19 345 956
13.2	Tilleggsavsetninger	807 723	605 979	842 388
13.3	Kursreguleringsfond	2 187 921	2 172 550	2 286 965
13.4	Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv. Ufordelte overskuddsmidler	372 249 172 622	339 445 96 177	388 578
	SUM FORSIKRINGSFORPLIKTELSER -			
13	KONTRAKTSFASTSATTE FORPLIKTELSER	23 356 176	22 098 912	22 863 887
14.1	Pensjonskapital mv.	27 524 590	21 393 569	24 477 422
14.3	Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.	485 681	408 998	417 035
	SUM FORSIKRINGSFORPLIKTELSER -			
14	SÆRSKILT INVESTERINGSPORTEFØLJE	28 010 271	21 802 567	24 894 457
15.1	Pensjonsforpliktelser og lignende	13 003	13 643	13 389
15.2.2	Forpliktelser ved utsatt skatt	912 390	687 990	836 951
15.2	Forpliktelser ved skatt	912 390	687 990	836 951
15	SUM AVSETNINGER FOR FORPLIKTELSER	925 393	701 633	850 340
16	PREMIEDEPOT FRA GJENFORSIKRINGSFORETAK	278 493	259 808	260 770
17.1	Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring	120 445	115 956	198 914
17.2	Forpliktelser i forbindelse med gjenforsikring	2 716	20 173	25 806
17.4	Finansielle derivater	215 762	298	105 922
17.5	Andre forpliktelser	128 358	233 398	766 550
17	SUM FORPLIKTELSER	467 281	369 825	1 097 192
18.2	Andre påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter	100 947	109 677	139 700
	SUM PÅLØPTE KOSTNADER OG MOTTATTE,			
18	IKKE OPPTJENTE INNTEKTER	100 947	109 677	139 700
	SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER	57 959 799	50 163 071	54 680 952

KONTANTSTRØM

NOK 1 000	30.06.2018	30.06.2017
Netto kontantstrøm i fra operasjonelle aktiviteter	3 844 065	2 386 365
Netto kontantstrøm i fra investeringsaktiviteter	-3 233 724	-1 984 946
Netto kontantstrøm i fra finansieringsaktiviteten	-631 152	-443 620
Netto kontantstrøm for perioden	-20 810	-42 201
Kontanter og bankinnskudd ved periodens begynnelse	308 763	262 633
Kontanter og bankinnskudd ved periodens slutt	287 953	220 432

ENDRING I EGENKAPITAL

NOK 1 000	Innskutt egenkapital	Overkurs	Annen innskutt egenkapital	Risiko-utjevning-fond	Annen opptjent egenkapital	Total egenkapital
Egenkapital pr. 31.12.2017	348 400	481 500	1 866 132	41 637	836 937	3 574 606
Resultat før andre resultatkomponenter					245 078	245 078
Totalresultat					245 078	245 078
Poster ført direkte mot EK:						
Avsatt til risikoutjevning-fond				20 172	-20 172	
Sum inntekter og kostnader for perioden				20 172	-20 172	
Egenkapitaltransaksjoner med eier:						
Mottatt/avgitt konsernbidrag			6 708		-5 155	1 553
Egenkapital pr. 30.06.2018	348 400	481 500	1 872 840	61 809	1 056 688	3 821 237

NOTE 1 – REGNSKAPSPRINSIPPER

Delårsregnskapet er utarbeidet i henhold til IAS 34 *Delårsrapportering* jf årsregnskapsforskriften for livsforsikringselskaper § 6-2. Delårsrapporten gir ikke fullstendige noteopplysninger som er påkrevd i årsregnskapet, følgelig bør delårsrapporten leses i sammenheng med årsregnskapet for 2017. Årsregnskapet for 2017 finnes på internettsiden "www.sparebank1.no".

De samme regnskapsprinsipper og beregningsmetoder som ble benyttet i årsregnskapet for 2017 er lagt til grunn i delårsrapporten.

Estimater

I utarbeidelsen av delårsregnskapet har ledelsen benyttet estimater som påvirker regnskapstallene. Områder hvor slike estimater er vesentlige er pensjoner og forsikringstekniske avsetninger. Kildene til usikkerhet ved estimering er de samme som ved årsoppgjør for 2017. Fremtidige hendelser kan medføre at estimatene endrer seg. Endringene vil bli regnskapsført når eventuelt nytt estimat fastsettes.

NOTE 2 – FINANSIELLE EIENDELER TIL VIRKELIG VERDI

Hoveddelen av selskapets finansielle eiendeler er vurdert til virkelig verdi. Virkelig verdi er det beløp den enkelte eiendel kan omsettes for i en velordnet transaksjon mellom markedsaktører på måletidspunktet under de gjeldende markedsforhold.

Ved beregning av virkelig verdi benyttes ulike metoder og teknikker avhengig av type finansielle eiendeler og i hvilken grad de handles i aktive markeder. Eiendelene klassifiseres i sin helhet i en av tre verdsettelsesnivåer basert på det laveste nivå av verdsettelsesinformasjon som er betydningsfull for verdsettelsen av eiendelen.

Nivå 1

Kvoterte priser i aktive markeder anses som det beste estimat på en eiendels virkelige verdi. Eiendeler klassifiseres i nivå 1 dersom virkelig verdi er fastsatt basert på priser som er enkelt og regelmessig tilgjengelige og representerer faktiske og regelmessige forekommende markedstransaksjoner på en armlengdes avstand.

Følgende finansielle eiendeler er klassifisert under nivå 1

- Andeler i aksje-, obligasjons- og pengemarkedsfond
- Børsnoterte aksjer, statsobligasjoner og statscertifikater med fast avkastning

Nivå 2

Når kvoterte priser i aktive markeder ikke er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi for eiendelen ved hjelp av verdsettelsesmetoder som baserer seg på observerbare markedsdata. Eiendeler klassifiseres i nivå 2 dersom virkelig verdi er fastsatt med referanse til priser som ikke er kvoterte, men som er observerbare enten direkte (som priser) eller indirekte (derivert fra priser).

Følgende finansielle instrumenter er klassifisert under nivå 2

- Valutatimer, fremtidige renteavtaler aksje- og valutaswapper hvis virkelig verdi er derivert fra verdien av underliggende instrument
- Obligasjoner og sertifikater som ikke er noterte, eller er noterte, men hvor det ikke forekommer regelmessige transaksjoner. De unoterte instrumentene verdsettes basert på observerbare rentekurver og estimert kredittspread der hvor det er aktuelt

Nivå 3

Når verken kvoterte priser i aktive markeder eller observerbare markedsdata er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi ved hjelp av verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedsdata. Eiendeler klassifiseres i nivå 3 dersom virkelig verdi er fastsatt uten å være basert på verken kvoterte priser i aktive markeder eller observerbare markedsdata.

Selskapet har en helt ubetydelig post klassifisert under nivå 3.

Bevegelser mellom nivåene skjer når karakter rundt input til verdsettelse endrer seg.

1. halvår 2018

NOK 1 000	NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	Sum
Verdipapirer – tilgjengelig for salg			527	527
Verdipapirer - utpekt til virkelig verdi over resultat	35 344 169	6 362 756		41 706 925
<i>Herav aksjer og andeler</i>	<i>19 965 151</i>			<i>19 965 151</i>
<i>Herav obligasjoner og sertifikater</i>	<i>15 379 018</i>	<i>5 640 879</i>		<i>21 019 897</i>
<i>Herav andre verdipapirer</i>		<i>721 877</i>		<i>721 877</i>
Finansielle derivater		8 127		8 127
<i>Herav aksjeinstrumenter</i>		<i>2 387</i>		<i>2 387</i>
<i>Herav valutainstrumenter</i>		<i>1 441</i>		<i>1 441</i>
<i>Herav renteinstrumenter</i>		<i>4 299</i>		<i>4 299</i>
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	35 344 169	6 370 883	527	41 715 579
Derivater		215 762		215 762
<i>Herav aksjeinstrumenter</i>		<i>2 387</i>		<i>2 387</i>
<i>Herav valutainstrumenter</i>		<i>212 143</i>		<i>212 143</i>
<i>Herav renteinstrumenter</i>		<i>1 232</i>		<i>1 232</i>
Finansielle forpliktelser som måles til virkelig verdi		215 762		215 762

Avstemming av nivå 3

NOK 1 000	Aksjer og andeler	Obligasjoner og sertifikater	Andre verdipapirer
Finansielle instrumenter til virkelig verdi			
Inngående balanse		527	
Utgående balanse		527	

Året 2017

NOK 1 000	NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	Sum
Verdipapirer – tilgjengelig for salg			527	527
Verdipapirer - utpekt til virkelig verdi over resultat	31 880 260	7 054 599		38 934 859
<i>Herav aksjer og andeler</i>	17 873 849			17 873 849
<i>Herav obligasjoner og sertifikater</i>	14 006 411	6 403 022		20 409 433
<i>Herav andre verdipapirer</i>		651 577		651 577
Finansielle derivater		37 852		37 852
<i>Herav valutainstrumenter</i>		28 395		28 395
<i>Herav renteinstrumenter</i>		9 457		9 457
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	31 880 260	7 092 451	527	38 973 238
Derivater		105 922		105 922
<i>Herav valutainstrumenter</i>		105 922		105 922
Finansielle forpliktelser som måles til virkelig verdi		105 922		105 922

Avstemming av nivå 3

NOK 1 000	Aksjer og andeler	Obligasjoner og sertifikater	Andre verdipapirer
Finansielle instrumenter til virkelig verdi			
Inngående balanse	1 278		
Gevinst og tap i andre resultatkomponenter	49		
Kapitalnedsettelse	-800		
Utgående balanse	527		

NOTE 3 – VERDIPAPIRER TIL VIRKELIG VERDI

NOK 1000	1. halvår 2018 Bokført verdi/ virkelig Verdi	Året 2017 Bokført verdi/ virkelig verdi
<i>Aksjer og andeler:</i>		
Norske aksjefond	3 170 773	2 744 269
Utland private equity	565	4 626
Utenlandske aksjefond	16 793 813	15 124 954
Sum aksjer og andeler til virkelig verdi	19 965 151	17 873 849
<i>Obligasjoner og sertifikater:</i>		
Norske obligasjoner og sertifikater	16 637 107	16 027 382
Utenlandske obligasjoner og sertifikater	4 382 790	4 382 051
Sum obligasjoner og sertifikater til virkelig verdi	21 019 897	20 409 433

<i>Andre verdipapirer:</i>		
Hedgefond	24	24
Andre finansielle eiendeler	721 853	651 553
Sum andre finansielle eiendeler til virkelig verdi	721 877	651 577
Sum finansielle eiendeler til virkelig verdi	41 706 925	38 934 859

NOTE 4 - FINANSIELLE DERIVATER

NOK 1 000	1. halvår 2018			Året 2017		
	Kontraktsum	Virkelig verdi eiendeler	Virkelig verdi forpliktelser	Kontraktsum	Virkelig verdi eiendeler	Virkelig verdi forpliktelser
Aksjeinstrumenter						
Aksje swap		2 387	2 387			
Sum aksjeinstrumenter		2 387	2 387			
Valutainstrumenter						
Valutaterminer	16 317 176	1 441	212 143	14 367 986	28 395	105 922
Sum valutainstrumenter	16 317 176	1 441	212 143	14 367 986	28 395	105 922
Renteinstrumenter						
Rentebytteavtaler (swap) (dekker også cross count)	1 472 000	4 299	1 232	1 472 000	9 457	
Sum renteinstrumenter	1 472 000	4 299	1 232	1 472 000	9 457	
Sum finansielle derivater	17 789 176	8 127	215 762	15 839 986	37 852	105 922

Oppstilling vedrørende motregningsrett

1. halvår 2018

Finansielle eiendeler

Instrument	Brutto balanseført beløp	Nettobeløp i balansen	Beløp etter mulige nettooppgjør
Aksjeinstrumenter	2 387	2 387	2 387
Valutainstrumenter	1 441	1 441	1 441
Renteinstrumenter	4 299	4 299	4 299
Sum	8 127	8 127	8 127

Finansielle forpliktelser

Instrument			
Akseinstrumenter	2 387	2 387	2 387
Valutainstrumenter	212 143	212 143	212 143
Renteinstrumenter	1 232	1 232	1 232
Sum	215 762	215 762	215 762

Året 2017**Finansielle eiendeler**

Instrument	Brutto balanseført beløp	Nettobeløp i balansen	Beløp etter mulige nettooppgjør
Valutainstrumenter	28 395	28 395	28 395
Renteinstrumenter	9 457	9 457	9 457
Sum	37 852	37 852	37 852

Finansielle forpliktelser

Instrument			
Valutainstrumenter	105 922	105 922	105 922
Sum	105 922	105 922	105 922

NOTE 5 – VERDIPAPIRER TILGJENGELIG FOR SALG**Aksjer tilgjengelig for salg**

NOK 1 000	Anskaffelses kost	Bokført verdi	Virkelig verdi
Norsk Pensjon AS	1 600	527	527
Sum aksjer tilgjengelig for salg	1 600	527	527

Aksjene tilhører selskapsporteføljen.

Beholdningsendringer gjennom regnskapsåret

Inngående balanse 01.01.18	527
Utgående balanse 30.06.18	527